

nem áll az, hogy az eddig készített szalagfűrészek nem vágnak, hanem csak dörzsölnek. Ez a szalagfűrész alkalmazásánál nehézséget nem is okozott eddig sem, nem fog ezután sem. Általános használhatóságról e fűrészről nem lehet szó már a szerkezet miatt, s nagy baj az is, hogy a vékony szalag könnyen szétszakad, és azt nehezen lehet összeforrasztani. A jövődőlés, hogy a tömeges fafeldolgozásnál a szalagfűrésznek van biztosítva az elsőség, nem fog beteljesedni. Hanem mai napon már határozottan állíthatjuk azt, hogy a hol csekély a tőke, olcsó az erő, és hol csekély a termelés, ott előnyösen alkalmazható az erdei s a M. ur által ajánlt javított velencei fűrész; de a hol fagyártásról, tömeges termésről van szó, ott csak a teljes, több pengéjű fűrészgépek alkalmazhatók előnyösen.

A mi M. ur értekezését illeti, mindenesetre elismerést érdemel tapasztalatainak közléseért, de reméljük, elfogja ismerni önmaga is, hogy azok nem elég széles alapon nyugosznak és ezért általánosságban nem fogadhatók el.

Budapest, 1876. július 12.

Katona Endre.

Horvát-Szlavonországok községi erdeinek kezeléséről.

Horvát-Szlavonországok községi erdeinek kezelésére vonatkozólag egy kormányrendelet van kiadva, melyet az eredeti horvát szövegből átfordítva, itten előre kell bocsátanom azon okból, hogy alább annak gyakorlati foganatosítása és hiányai felől nézeteimet elmondhassam.

2144/295. sz. A Horvát-, Szlavon- és Dalmátországok kormánya által kibocsátott ideiglenes rendszabály Horvátország és Szlavonia községi erdeinek kezelésére, gazdaságára és használatára vonatkozólag.

A kezelés és gazdálkodás általában.

1. A községi erdők kezelés és gazdálkodás tekintetében Horvát-, Szlavon- és Dalmátországok kormányának főfelügyelete alatt állanak.

2. §. Ezen felügyeletet a kormány a megyéknél e célra rendszeresített közgeivel gyakorolja. Ilyen közgek :

a) hét megyei erdőmester, Zágráb, Warasd, Kőrös, Fiume, Verőcze, Pozsega és Szerém vármegyék számára;

b) községi erdészek és

c) községi erdővédek.

3. §. A községi erdőkben tartamos üzem hozandó létre.

4. §. Ezen célból az okszerű gazdaság és erdészeti tudományok alapelvei szerint minden községi erdő számára gazdasági terv készitendő.

5. §. Ezen tervek elkészítése s az erdőgazdaságnak ezek alapján való intézése végett a községek kötelesek szakképzett erdészeket, az erdők kellő megvédésére pedig elegendő számú őröket alkalmazni.

6. §. Minden oly község, melynek jelentékenyebb kiterjedésű erdőbirtoka van, köteles egymaga egy erdészt alkalmazni.

7. §. A csekélyebb erdőbirtokkal rendelkező községek számára erdőkezelési kerületek alkottatnak.

8. §. Ezen kezelési kerületek kiterjedését, az illető erdőmester javaslata alapján, a megyék határozzák meg, mely eljárásuknál tekintetbe veendik az egyes községek erdőbirtokának kiterjedését, s az erdők egymástóli távolát, valamint az illető községek vagyoni állapotát és egyéb mérvadó körülményeket, melyek felől az illető községek és járásbíróságok véleményét is meghallgatják. Ha az erdők előnyös fekvésűek, s az illető községek szegénysorsuak, akkor nagyobb : 2—3000 holdas kerületek is alakithatók; ellenesetben, s főleg ha egyes

erdőrészek igen szétszórva, legfeljebb 2000 hold foglalható egybe, de szükség és a körülmények szerint a kerületek ennél kisebbre is szabhatók.

9. §. A kerületek kijelölése és megállapítása után a megyének az erdészállomásokra azonnal pályázatot kell kiírnia, melynek lejártával a járásbiróságokat utasítandja, hogy az illető községek és kerületek számára az erdészek megválasztását elrendeljék és keresztülvigyék.

10. §. A megválasztott és beiktatott erdészeknek, a községekkel egyetértve, azonnal el kell készíteniök az illető községek számára előírt gazdasági tervet, melynek előterjesztésére egyébiránt a megye, az erdőmester javaslata alapján, határidőt tűz ki.

11. §. Az erdészek által szerkesztett gazdasági terveket a megyék erdőmestereikkel megvizsgáltatják, s ennek véleménye kíséretében megerősítés végett haladék nélkül a kormány elé terjesztik.

12. §. A községi erdők irtását s azok talajának más célokra való használatát a megye csak a kormány jóváhagyásával engedheti meg.

13. §. A községi erdők elosztása, vagy eladása, sőt egyes fatörzsek elárusítása sincs rendszerint megengedve.

14. §. Rendkívüli esetekben, s főleg ha a község szüksége kívánja és a községi erdőkben érettkorú, műtani célokra alkalmas törzsek fordulnak elő, vagy pedig, ha az alapul szolgáló gazdasági tervekkel célbavett okszerű üzem szempontjából ilyen törzseknek a vágás renden kívüli mielőbbi kihasználása és a község javára való értékesítése előnyösnek mutatkozik, erre nézve a megyei erdőmester indokolt javaslatának és a megyegyűlés ebbeli véleményének előterjesztése mellett a kormány engedélyre eszközlendő ki.

15. §. A 12. és 14. §§. alatt felsorolt esetekben, s kivált ha nagyobb mennyiségű törzsek eladásáról lenne szó, a megye az épületi faanyag-szükséglet megállapítása vagy az eladás előnyös és szükséges voltának megvizsgálása végett bizottságot küld ki, melyben résztvesznek: egy megyei képviselő, a megyei erdőmester, két megyei kiküldött és az illető járásbíró. Ezen küldöttség az illető erdőt a község képviselői jelenlétében megvizsgálja; az építkezésekre szükséges, vagy általában ledöntésre szánt törzseket kijelöli; egyenkint pontosan felbecsli s az ezen műveletről szóló jegyzőkönyvet a megyének előterjeszti.

16. §. Az engedély kinyerése esetében az eladás nyilvános árverés útján eszközendő.

17. §. A községi erdőkre vonatkozó ügyek kezelése és intézése a rendes községi képviselőlet hatáskörébe tartozik. A községi ügyek kezelésével megbízott személyzetnek részszerinti feladata a községi erdőkre vonatkozó mindennemű írásbeli teendők eligazítása, valamint külön számadások vezetése azon bevételekről és kiadásokról, melyek az erdőgazdaság, kezelés és használatok körül felmerülnek. Ezen számadások pontosan összeállítva, fölülvizsgálás és helybenhagyás végett minden év végével az illető járásbírósnak elé terjesztendő.

18. §. A közös birtokosoknak erdőhasználati joguk mérve szerinti nyilvántarthatása végett, a kormány által kiadott minitárazat szerint, minden község számára telekkönyv készítendő, melybe a haszonrészesek név- és cím szerint beiratnak, megjelöltetvén egyuttal, hogy névszerint mely erdőkben és minő használati jogok birtokában vannak. Ugyanezen telekkönyvbe bejegyzendő az időközben felmerülő birtokváltozások is.

19. §. A községi erdők kezelési és védelmi költségeit az illető községek viselik, s ezek fedezéséhez a haszonrészesek erdőhasználati jogaik arányában járulnak.

20. §. Ezen költségekről minden községnek, az illető erdész közreműködésével, legkésőbb október-hó végéig, a következő évi előirányzatot mindenkor el kell készíteni, és helybenhagyás végett az illető járásbiróság elé terjeszteni.

21. §. A megyei erdőmesterek, mint a megyehatóság tagjai, fizetéseiket, a mostani rendszer szerint, országos alaptól huzzák.

Kezelő- és védszemélyzet.

22. §. A megyei erdőmesterek és községi erdészek állomásai nyilvános pályázat útján töltenek be. Ezen pályázatokat az illető főispánok teszik közzé.

23. §. A megyei erdőmestereket a főispánok javaslata alapján a bán nevezi ki.

24. §. A községi erdészek a község törvényes képviselőinek ülésén szavazattöbbséggel választatnak, s a főispánok által — a kezelési kerületekben a székhely kijelölésével — állomásaikon megerősíttetnek. Az erdészeknek joguk van nyugdíjra, s e tekintetben ugyanazon szabályrendeletek alá esnek, melyek az államhivatalnokokra nézve fennállanak. Ezenkívül hivatalukból csak rendes vizsgálat útján beigazolt áthágás vagy visszaélés folytán bocsáttathatnak el.

25. §. Az erdővédeket, egyetértésben az illető erdészekkel, hasonlókép a községek választják, s a járásbiróság erősíti meg. Az erdővédeknek feltétlenül alá kell vetni magokat a műszaki segédszemélyzetre nézve előszabott vizsgának.

26. §. Az erdészek és erdővédek fizetését és egyéb illetményeit a községek határozzák ugyan meg, de kötelezvék ezen határozatukat helybenhagyás végett a megyének előterjeszteni.

27. §. Megyei erdőmesteri és erdészi állomásra csak olyannak van joga, a ki az önálló kezelő személyzetre nézve kötelezőleg előszabott államvizsgát letette.

28. §. Kivételkép azonban s szükség esetében a megyei erdőmester javaslata folytán, erdészszé olyan egyén is kineveztethetik, a ki vagy e téren hosszabb időn át gyakorlati tapasztalatokat szerzett s tehetsége ismeretes, vagy pedig a ki az erdészeti tanulmányokat jó sikerrel végezte; ennek azonban mégis feladata leend, hogy az államvizsgát egy év leforgása alatt letegye.

29. §. Ha a községek a kerületi hatóság által kitűzött határidő alatt az erdészeket és erdővédeket meg nem választanák, vagy azok fizetését és egyéb illetményeit meg nem állapítanák, akkor az erdővédeket a kerületi hatóság, az erdészeket pedig ezen hatóság javaslatára a főispán nevezi ki, míg a megyegyűlés úgy az erdészek, mint pedig az erdővédek fizetését és illetményeit határozza meg.

30. §. Az összes erdészeti és erdővédi személyzet az 1852. év december 3-iki erdőtörvény 52. §-a értelmében fölesketendő.

31. §. A fölesketett védszemélyzet szolgálata közben nyilvános rendörközeg gyanánt tekintendő, s fel van ruházva mindazon törvényes jogokkal, melyek a hatósági és polgári rendőröket megilletik; egyszersmind joguk lévén arra is, hogy szolgálat közben fegyvert viseljenek.

32. §. Hogy az erdővédek, mint ilyenek, felismerhetők legyenek és nyilvános örök gyanánt tekintessenek, szolgálat közben kötelesek a volt horvát-szlavon helytartóság által 1858. évi december-hó 30-án 20.183. sz. a. kibocsátott körrendelet 5., 6., 7., 8. és 9. §-aiban előirt szolgálati egyenruhát viselni, vagy legalább magukon egy könnyen felismerhető s a kerületben köztudomásra hozandó jelvényt hordani.

33. §. Általában ezen személyzetre alkalmaztatnak mindazon határozmányok, melyek az 1852. december 3-iki erdő-

törvény IV. fejezetében az 52. §-tól az 58-ikig foglalvák s melyek a kerület minden részeiben közhirrre teendők.

A megyei erdőmesterek, erdészek és erdővédek viszonya és kötelességei.

a) Az erdőmesterek.

34. §. Az erdőmester közvetlenül a megyének van alárendelve, mely minden rendeleteit hozzá intézi, vonatkozzanak azok általában az erdészeti ügyekre, avagy a személyzetre.

35. §. Az erdőmester alatt közvetlenül az erdészek, közvetve pedig az erdővédek állanak, kiknek hivatali kötelmeik pontos teljesítése fölött az erdőmester őrködik.

36. §. A megye összes erdészeti személyzete fölötti felügyelet az illető megyének van fentartva, s ezt a megyehatóság vagy közvetlenül, vagy pedig a járásbiróság és illető község előljárósága útján közvetve gyakorolja.

37. §. Az erdőmester kötelessége általában: a megye területén fekvő összes községi erdőkben az erdészeti tudományok alapelvei szerinti okszerű gazdálkodást vezetni be és segíteni létre, valamint az, hogy az erdőgazdaságra vonatkozó törvényeket és rendeleteket a maga részéről mindig szeme előtt tartván, azokat alárendelt személyzete által szigoruan érvényre juttassa.

Részszerinti kötelessége, hogy a szükséges térképeket és vázlatokat a megyéjebeli összes községi erdőkről elkészítse, a térszámításokat eszközölje, az erdőségek termőképességét és hozamát pontosan és részletesen megvizsgálja és felvegye, mely alapokon aztán képes legyen tartós termelést és használatot bizonyító üzemterveket állítani fel. A helybenhagyott üzemtervek alapján az erdőmester kijelöli továbbá az évi vágások, valamint a felujtandó és vigályitandó erdőrészek

helyét és terjedelmét, s az erdészeket a kivitelre vonatkozó szükséges utasításokkal ellátja. Ő intézi el és érvényesíti az erdészeti jelentéseket, javaslatokat és számlákat; ő szerkeszti az erdőkártérítési jegyzékeket, mindent pontosan nyilvántart, s a leltári tárgyak, valamint egyéb erdészeti anyagok, erdei munkák és pénzkezelésekről főszámlakönyvet vezet. Az egész évi kezelésről kellőleg okmányolt főszámlakönyvet, erre vonatkozó javaslataival együtt az erdőmester, betekintés és elintézés végett, a megyének minden évben előterjeszti.

A megye erre hozott határozatát az összes iratokkal együtt a kormány elé terjeszti.

b) Az erdészek.

38. §. Az erdész kötelme általában az erdőkre és véd-
személyzetre folyton felvigyázni; az erdőmestertől a vágások,
felújítások és vigályításokra vonatkozólag vett utasításoknak
pontosan megfelelni; a kezelés minden mozzanatairól jelenté-
seket, a teljesített erdőmivelési munkákról pedig számadásokat
terjeszteni elő.

Részszerinti feladata, hogy az erdőkárosítók elleni bün-
tetési és kártérítési eljárásokat folyamatba helyezze; az évi
vágásokat az erdőhivatal utasítása szerint kitűzze; ezen vágá-
sokban az anyagtömeget még a tarolás megkezdése előtt fel-
vegye, s főleg a műtani czélokra alkalmas törzseket kijelölje
és a hivatalos bélyegzővel megjegyeztesse.

Ezen felvétel alapján elkészíti az osztálykimutatást arról,
hogy a tüzi- és épületi faanyagok a haszonrészeselek között
mily arányban osztandók el, s ezen kimutatást, a felújításokra
s ezek költségeire vonatkozó javaslatával együtt, jóváhagyás
végett az erdőmesternek bemutatja.

A jóváhagyás kinyerése után az erdészek a haszonrészeselek
failletményét legalább két községi kiküldött jelenlétében

a vágásban kijelölik és gondoskodnak arról, hogy a döntés és az anyagoknak az erdőből való kihordása az erre kitűzött idő alatt, azaz nov. 1-től márczius végéig megtörténjék, s a vágásokból kitakaríttassék minden hulladék, mely az utónövedék létrejöttét akadályozná. Végül kötelessége az erdésznek a felfedezett erdőkárosításokat az erdőtörvény által előírt kimutatásba foglalva, az erdőhivatalhoz havonként beküldeni.

c) Az erdővédek.

39. §. A községi erdővédeknek az 1852. december 3-iki erdőtörvény 55., 56., 57. és 58. §§-ban előszabott kötelességek pontos teljesítése mellett még különös feladatuk, hogy az erdőbirtok határait s a határjelek épségbentartására szigoruan vigyázzanak; ezenkívül a vágási és erdőmivelési munkálatoknál a munka folyamára s legeltetési és makkoltatási használatoknál a pásztorokra felügyeljenek. Általában mindent el kell követniök, hogy az erdőt mindennemű károsítás ellen megvédjék, s a felfedezett erdőkárosításokat kötelesek előljáró erdészeiknek azonnal bejelenteni.

Hogy az erdővédek kötelességeiket hiven és pontosan teljesítik-e? e fölött előljáró erdészük és a község gyakorol felügyeletet.

Hogy az erdészeti személyzet kötelességei teljesítésében annál nagyobb buzgalomra serkentessék, mindennemű erdőkártérítési és büntetési pénzekből az erdész 20, az erdővédek pedig 10 százalékot kapnak.

(Folyt. köv.)

A Tiszolcz városi erdők állapotáról.

A téves és elhanyagolt erdőkezelésnek példáját akarom felmutatni, midőn Tiszolcz mezőváros erdőinek jelenlegi állapotával ismertetem meg a tisztelt olvasót.